

Garbės doktoratas prof. J. Račkauskui

Gegužės 13 d., Lituanistikos tyrimo ir studijų centrą Čikagoje pasiekė žinios, jog Šiaulių universiteto Senatas prof. Jonui Račkauskui suteikė Garbės daktaro vardą.

2004 metų kovo 18 d. Šiaulių universiteto Humanitarinio fakulteto Lietuvių kalbos katedros posėdyje nutarta kreiptis į Fakulteto tarybą ir siūlyti Lituanistikos tyrimo ir studijų centro pirmininko, dr. prof. Jono Račkausko kandidatūrą Šiaulių universiteto Garbės daktaro vardui, o 2004 balandžio 8 d. Humanitarinio fakulteto tarybos posėdyje nutarta kreiptis į Universiteto senatą prašant suteikti jam Garbės daktaro vardą.

Prof. Jonas Račkauskas (gimęs 1942 m. Šveškijoje) – pagal universitetinį išsilavinimą, yra pedagogikos ir psichologijos bei mokyklų administravimo specialistas. 1963–1967 m. dirbo DePaul universitete. 1966–1986 tarnavo JAV kariuomenėje (generalinio štabo majoras). 1968 m. baigė Pedagoginį lituanistikos institutą. Nuo 1968 m. dėstė Čikagos valstybiniame universitete (nuo 1981 šio universiteto profesorius). Apgynęs darbą apie Edukacinės komisijos veiklą Lietuvoje 1773–1794 m., įgijo pedagogikos mokslų daktaro laipsnį Ottawa universitete (Kanada).

Profesorius J. Račkauskas aktyviai dalyvauja daugelio lietuvių visuomeninių organizacijų, fondų, tarybų ir kitų struktūrų veikloje, pvz., nuo 1971 m. Lietuvių istorijos draugijos vicepirmininkas, nuo 1978 m. Lituanistikos instituto istorikų sekcijos pirmininkas, nuo 1979 iki 1988 m. Jaunimo centro direktorių tarybos pirmininkas, nuo 1996 iki 2000 m. vadovavo Amerikos Lietuvių tarybai. Profesorius J. Račkauskas yra aktyvus Amerikos lietuvių visuomenės veikėjas, labai daug ir įvairiapusiškai prisidėjęs prie lietuvių išsilavinimo bei puoselėjimo išeivijoje, taip pat savo darbais nusipelnęs Lietuvai. Už šią veiklą 1996 m. jis apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino IV laipsnio ordinu. Apie J. Račkauską nemažai rašyta ir išeivijos, bei Lietuvos leidiniuose, taip pat ir jo sumanytame ir kartu su Mokslo ir enciklopedijų leidykla įgyvendintame projekte – žinyne JAV lietuviai (2 t.; 2002). Šiuo metu parengta ir knyga

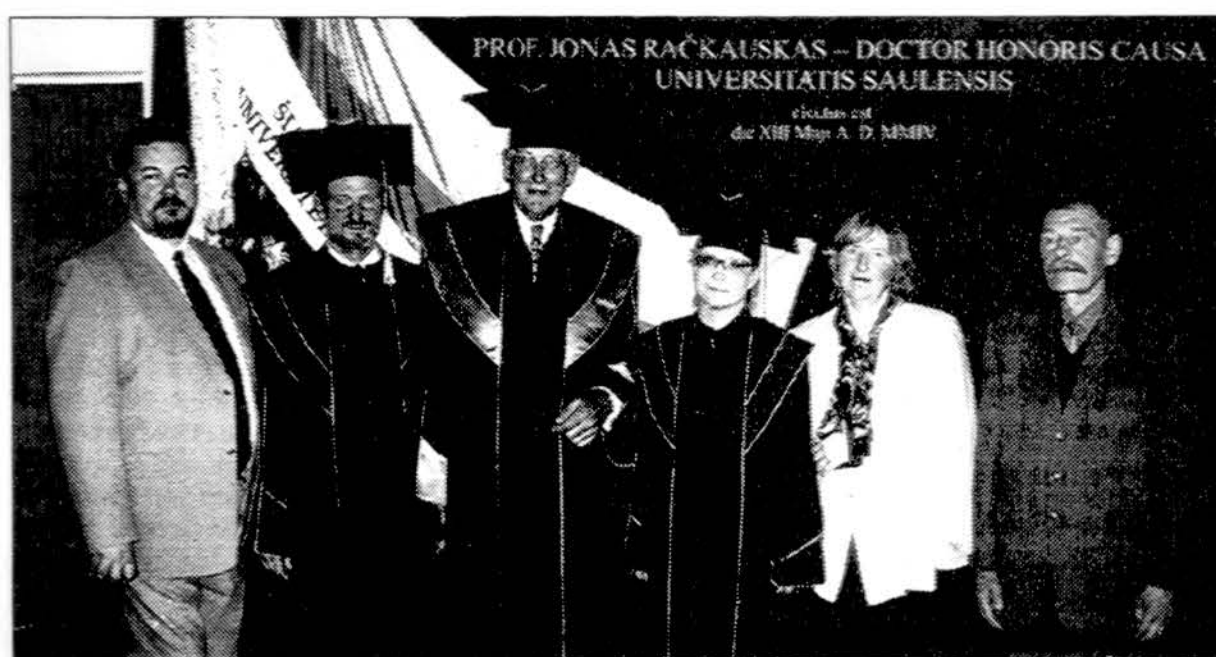
apie J. Račkausko gyvenimą bei veiklą (sud. doc. Jonas Dauratė iš Vilniaus pedagoginio universiteto, o vienas redaktorių – Šiaulių universiteto docentas Juozas Pabrėža).

Išeivijoje prof. J. Račkauskas 1981 m. įsteigė ir iki šiol vadovauja Lituanistikos tyrimo ir studijų centrui (LTSC), kuris veikia remiamas Lietuvių fondo ir visuomenės aukų. LTSC yra daugiakanalė struktūra, jungianti 10 padalinių: tai Zilevičiaus-Kreiveno muzikologijos archyvas, lietuvių medicinos muziejus ir archyvas, S. Budrio foto archyvas, Lietuvių muziejus, Meno archyvas, Lietuvių genocido tyrimo centras Amerikoje ir kt. Visų šių archyvų bei muziejų fondai laisvai prieinami įvairių pakopų studentams ir mokslininkams. Pasaulio lietuvių archyve, kuris yra vienas stambiausių LTSC padalinių, gausybė dar neištirtos medžiagos apie politines, kultūrines, tautines, švietimo organizacijas bei pavienius asmenis, aktyviai prisidėjusius prie lietuvių puoselėjimo, taip pat apie visuomenės ir kultūros veikėjus ir pan. Šio centro pasiekimai – kaupti išeivijos lietuvių turimus archyvus, knygas, kataloguoti, sudaryti sąlygas didesniai studentų bei mokslininkų skaičiui susipažinti su turima medžiaga. LTSC fondais gali naudotis ir užsienyje, ir Lietuvoje gyvenantys įvairių sričių (ypač humanitarinių) specialistai. LTSC pirmininkas prof. J. Račkauskas sudaro sąlygas stažuotis LTSC ir tyrinėti dokumentus bei rinkti medžiagą naujiems tyrimams. Glaudūs ryšiai LTSC ir prof. J. Račkauska sieja su Lietuvos universitetais, ypač su Vilniaus pedagoginio universiteto, kurio garbės daktaru profesorius tapo 1995 m. Ir VPU, ir Vilniaus bei Klaipėdos universitetų studentai bei profesūra nuolat naudoja LTSC siūlomą mokslines veiklos galimybes. Taip pat archyvų medžiaga domisi ir kitų Lietuvos institucijų darbuotojai. Pastaruoju metu ypatingą dėmesį profesorius kreipia į Žemaitiją – pats kilęs iš šio krašto ir visą gyvenimą jam ištikimas, jis pasirengęs visomis išgalėmis remti ir šio regiono aukštojo mokslo instituciją – Šiaulių universitetą.

Šiaulių universiteto dėstytojai jau kelis kartus pasinaudojo galimybe stažuotis prof. J.

Račkausko vadovaujamame LTSC, pvz., 2003 m. rudenį doc. Stasys Tumėnas rinko medžiagą sociolingvistiniam tyrimui apie išeivijos lietuvių požiūrį į dvikalbystę, į tarmių išsilaikymą kitakalbėje aplinkoje (skirtingos trukmės stažuotės jis yra buvęs ir anksčiau), doc. Regina Kvašytė tyrinėjo Amerikos lietuvių organizacijų oficialių dokumentų kalbą. Dėl profesoriaus paramos bei palaikymo ŠU docentai J. Pabrėža ir R. Kvašytė turėjo galimybę 2003 m. gegužės 21–25 d. skaityti pranešimus XII Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziume Lemonte. LTSC taip pat yra lankęsis ir praeiti Donatas Jurgaitis, ir universiteto profesorius Vytautas Karvelis, kuriems centrui vadovaujantis prof. J. Račkauskas paliko didelį įspūdį, kaip atsidaavęs savo gimtajam kraštui, veiklus žmogus. Centre labai vertinama tai, kad apsilankantys svečiai talkina ir LTSC – rašo straipsnius į vietinę spaudą, padeda suredaguoti vieną kitą leidinį, prisideda prie archyvų fondų tvarkymo. Prof. J. Račkauskas visokeriopai skatina mokslinius tyrimus bei kvalifikacijos kėlimą. Remiantis archyvo fonduose surinkta medžiaga, LTSC leidžia knygas, taigi, parengus studiją, yra galimybė ją ir išleisti – finansavimas iš Lietuvių fondo tam gaunamas, tarpininkaujant LTSC ir asmeniškai profesorius. Išleista kaip 50 knygų, kai kurios jų sulaukusios ir pasaulinio pripažinimo bei išverstos ir pakartotinai išleistos Lietuvoje (pvz., W. Urban knyga apie Žalgirio mūšį). LTSC sudėtyje yra ir Lituanistikos institutas bei Pedagoginis lituanistikos institutas, kurio rektorium nuo 1979 m. yra prof. J. Račkauskas. Šiame institute lietuvių kalbą studijuoja Amerikos lietuviai. Svarbus yra ir tas faktas, jog LTSC yra lietuvių oazė. Kartu su jėzuitų vienuolynu, Lietuvių centru (Jaunimo centru) LTSC sudaro vientisą kompleksą. Lietuvių centro patalpose ne kartą su nemenku pasisekimu yra koncertavę ir ŠU liaudiškos muzikos ansamblys „Saulė“ (buvę apgyvendinti LTSC bei jo pirmininko pastangomis).

Prof. J. Račkauskas kelis kartus yra dovanojęs universitetui įvairių knygų. Pirmą kartą 1994 m. Ateityje galvojama apie

Po Šiaulių universiteto Garbės daktaro vardo suteikimo prof. dr. J. Račkauskui (iš kairės): Kalbos didaktikos katedros doc. dr. Stasys Tumėnas, universiteto studijų prorektorius doc. dr. Juozas Pabrėža, prof. J. Račkauskas, Humanitarinio fakulteto dekanė dr. Genovaitė Kačiūskienė, Lietuvių kalbos katedros doc. dr. Regina Kvašytė, Lietuvių kalbos katedros vedėjas dr. Kazimieras Župerka.

Milžinas iš Žemaitijos

DOC. DR. STASYS TUMĖNAS

Kai 1995 m. Čikagoje įsikūrusio Lituanistikos tyrimo ir studijų centro pirmininkui prof. Jonui Račkauskui Vilniaus pedagoginio universitetas suteikė Garbės daktaro vardą, kolegoms pasiguodžiau – „nėspėjom“. Džiugu, kad šiandien „klaida“ ištaisyta, ir Šiaulių universitetas, be abejonės, iškiliasiam išeivijos lietuvių pedagogui, pedagogikos labirintuose nardančiam it žuvis jau penktą dešimtį metų, suteikė Garbės daktaro vardą.

Profesorius J. Račkauskas drąsiai galėtų pretenduoti ir į daugiausia pareigų turintį naują milžiną, kilęs iš Šveškijos ir kaskart besididžiuojantis esąs žemaitis, ejo, arba ir dabar eina, 1958 m. pradėjusio veikti Pedagoginio lituanistikos instituto rektoriaus, Jaunimo centro tarybos pirmininko, Lietuvių fondo ir Lietuvių Bendruomenės tarybos nario ir gausybės kitų pareigų. Tačiau profesorius labiausiai širdžiai mielas altruistinis darbas Lituanistikos tyrimo ir studijų centre. Trečią dešimtį metų gyvuojančiame centre jo pirmininko prof. J. Račkausko pastangomis vien tik lituanistinę biblioteką

glaudesnį bendradarbiavimą su ŠU biblioteka, nes, pvz., su Nacionaline M. Mažvydo biblioteka sudaryta sutartis dėl knygų persiuntimo (LTSC pastangomis į Lietuvą yra atkeliavę daugiau nei 1,5 milijono knygų), bibliotekos darbuotojos yra prisidėjusios prie LTSC knygų katalogavimo Čikagoje. Tokio pobūdžio ryšiai planuojami užmezgti ir su ŠU. O LTSC saugyklose sudėtos kelios dešimtys dešimčių knygų, skirtų universitetui. Beje, LTSC bibliotekos fondose išleisti leidiniai, kuriuos profesorius teigiamai vertina. Prof. J. Račkauskas stebi įvykius Lietuvoje, taip pat domisi Šiaulių universiteto gyvenimu, ne kartą yra įvertinęs mūsų universiteto pasiekimus bei atkreipęs dėmesį į išskirtinius bruožus, pvz., ir universiteto kuriamą įvaizdį.

Parengė dr. Regina Kvašytė
Šiaulių universiteto docente

rengta knyga *Demokratija ir bendradarbiavimas*. Su šypsena, dažnai slepiančia nuoskaudą, profesorius kalba apie Lietuvos nesibaigiančią švietimo reformą. Tarsi nebūtų istorinės patirties, sąsąjų su pirmosiomis reformomis. Profesorius kalba paprastai – reikia žinoti, ko siekiama, kur einama. Jis pasigenda ne vienadienės, priklausios nuo laikinų vyriausybų, o ilgalaikės švietimo politikos. Naują sampratą (mes sakytume – koncepciją), profesorius nuomone, reikia įgyvendinti pakeitus vadovėlius, mokyklos priemones, parengus ar perkvalifikavus mokytojus. O tada jau galima reikalausti ir naujoviško mokytojų darbo mokyklose. Bet, kad galėtume reikalausti iš mokytojų, reikia jiems mokėti gerą atlyginimą.

Šiaulių universiteto garbės daktaras

DOC. DR. JUOZAS PABRĖŽA

Man šiandien tenka maloni pareiga pristatyti svečiui, inauguruojamą Šiaulių universiteto garbės daktarą prof. Joną Račkauską. Prof. Jonas Račkauskas, gimęs 1942 m. Šveškijoje, pagal išsilavinimą yra pedagogikos ir psichologijos bei švietimo administravimo specialistas. 1960 metais baigęs vidurinę mokyklą, J. Račkauskas įstojo į DePaul universitetą, kur studijavo pedagogiką ir administravimą. Magistro laipsnį parengė darbą apie Lietuvos švietimo istoriją. Vėliau nujė keliu nuo lektoriaus iki profesoriaus, Čikagos universitete skaitė kursą apie ikimokyklinio amžiaus vaikų vystymosi ypatumus, parengė ir įgyvendino milijonų vertės projektus švietimo srityje.

Apie Lietuvos švietimo sistemos reformas profesorius turi teisę kalbėti labiau nei bet kas. Jam tiktų „reformų specialisto“ etiketė. Tiesa, pradėti profesorius reikėtų iš toli, nes jo daktaro disertacijos tema buvo apie Edukacinės komisijos veiklą Lietuvoje 1773–1791 m. Darbas buvo išleistas, yra aktualus ir dabar juo domisi ne tik pedagogikos istorikai. Profesorius yra labiausiai JAV cituojamas lietuvių pedagogas. Lietuvos mokytojams svarbi ir kita jo pa-

čia jau profesoriaus nuomonė amerikietiška. „Mokytojas pasakys: eikite po vėlnių, man mokėkite pinigų, tada aš darysiu, ką jūs norite!“ – sako garbus žemaitis profesorius, kuriam 1996 metais buvo rimtai siūlyta tapti Lietuvos švietimo ir mokslo ministru.

„Turėti Lietuvos pasą – tai dar nieko nereiškia, – sako profesorius. Lietuvoje reikalai pagerės tik tuomet, kai žmonės pasijus jos piliečiai. – Reikia mylėti tėvynę. O metodologija tam pasiekti yra labai aiški. Per 50 metų sovietai tą metodologiją yra puikiai ištobulinę“, – tęsia ŠU Garbės daktaras. Gyvendamas JAV, jis puikiai suprato, ką reiškia propaganda, ir siūlo ją pasitelkti! Tik dabar jau tokią, kuri stiprintų tautinį auklėjimą šeimoje ir mokyklose, nepainiotų politizavimo ir tautinio susipratimo. Ir čia pirmosiose gretose turi eiti mokykla, kuri turi pradėti nuo humaniško švenčių organizavimo. Taip yra visame demokratiškame pasaulyje. „Kurgi ugdyti vaiko tautinę savigarbą, atsakomybę už savo valstybę, pareigą jai, jei ne mokykloje“.

Mes, profesorius J. Račkausko mokiniai, nuosirdžiai sveikiname savo Mokytoją – Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio Gedimino ordino kavalieryje, ŠU Garbės daktarą ir linkime naujų gražių ir prasmingų darbų lituanistikos plėtojimo prasmę baruose. Tikimės, kad Garbės daktaro vardo suteikimas bus puiki paskata universiteto pedagogams ir studentams susipažinti su šios universiteto asmenybės darbais.

Man šiandien tenka maloni pareiga pristatyti svečiui, inauguruojamą Šiaulių universiteto garbės daktarą prof. Joną Račkauską.

Labai plati ir įvairi yra profesoriaus visuomeninė veikla. Jis yra buvęs ar dabar yra daugelio lietuvių visuomeninių organizacijų, fondų, tarybų, vadovų ar narys. Paminėsiu tik kelis ryškesnius: Lituanistikos instituto istorijos skyriaus vedėjas, Jaunimo centro tarybos pirmininkas, žurnalo *Lituanus* vyriausiasis redaktorius, pedagoginio lituanistikos instituto direktorius, Amerikos Lietuvių tarybos pirmininkas.

Nukelta | 2 psl.

TURINYS

Pagerbtas išeivijos mokslininkas.

Vėl pragydo „Poezijos paukštė“. Mirė operos solistė Alė Kalvaitytė.

Su Pažaisliu ateina vasara. Ernesto Zvaigždino kūrybos paroda Čikagoje. Laiškai iš Vilniaus: prisimintas Paulius Jurkus.

Leidiniai.

Akimirka iš garbės doktorato prof. Jonui Račkauskui išteikimo iškilnių Šiaulių universitete. Zenono Ripinskio nuotrauka

Šiemet gegužės paskutinį sekmadienį prasidėjo jau devintasis Pažaislio muzikos festivalis. Eltos nuotraukoj: akimirka iš trečiojo Pažaislio muzikos festivalio atidarymo koncerto, kuriame grojo, pirmą kartą Lietuvoje gastroluojantis BBC filharmonijos simfoninis orkestras.

Su Pažaisliu ateina vasara

DŽIULJETA KULVIETIENĖ

Paskutinį gegužės sekmadienį Lietuvoje prasidėjo Pažaislio muzikos festivalis, jau devintasis. Pažaislio vienuolynė atidarymo koncerte, skirtame Lietuvos įstojimui į Europos Sąjungą, koncertavo trys jaunieji tenorai iš Armėnijos: Albert Saroyan, Vahan Harutunian, Arman Nikolian bei Lietuvos solistai: Joana Gedminaitė, Inesa Linaburgytė, Algirdas Janušas, Vladimiras Prudnikovas. Skambėjo itališkos ir neapolietiškos dainos, L. van Beethoven IX simfonijos finalas. Solistams pritarė Kauno valstybinis choras ir Lietuvos valstybinis simfoninis orkestras. Dirigavo Gintaras Rinkevičius.

Birželio 12 d. Kauno filharmonijoje įvyks pirmoji šių metų festivalio premjera – J. Brahms „Vokietijos Requiem“. Fortepijonu grojančią išgarsinę ir pamatysime mūsų tautietę iš Prancūzijos, kurios pristatinti turėtų niekam nebereikia – Muzą Rubackytę. Fortepijonu skambins ir Pierre Reach (Prancūzija), kuris yra laimėjęs ir tapęs laureatu prestižiniuose konkursuose Olivje Mesijano Prancūzijoje, Arturo Rubinšteino Izraelyje, Maria Canals Ispanijoje, Cesella Italijoje. P. Reach koncertavo Japonijoje, Korėjoje, JAV, Ispanijoje, Portugalijoje, įvairiose Europos šalių salėse. Premjeros solistai

konkursą Izraelyje. Po tokios pergalės jį kviečia koncertuoti su žymiausiais Didžiosios Britanijos orkestrais Izraelyje, Singapūre, JAV, Čekijoje. Jaunasis pianistas jau surengė solo koncertus Ispanijoje, Vokietijoje. Su D. Geringu jis koncertavo Londono Wigmore salėje, Pietų Korėjoje, Japonijoje.

Kauno Šv. Arkangelo Mykolo (Igulio) bažnyčioje koncertuos ansamblis „Trecanum“ iš Prancūzijos, kuris atlieka Grigališką chorą, viduramžių bažnytinę giesmę. Ansamblio įkūrėjas, vadovas ir dalyvis – Etienne Stoffel (baritonas). „Trecanum“ koncertavo Prancūzijoje, Italijoje, Ispanijoje, Vokietijoje, Austrijoje, Šveicarijoje, Kroatijoje, Lenkijoje.

Pranciškonų vienuolyno Šv. Jurgio bažnyčioje Kaune skambės J. Haydn oratorija „Pasaulio sutvėrimas“, kurią atliks Aurelijaus berniukų choras iš Vokietijos. Choras įkurtas 1983 m., koncertuoja su žymiausiais orkestrais ir dirigentais. Pažaislio festivalyje jis koncertuos su Šv. Kristoforo kameriniu orkestru, diriguojant Donatui Katkui.

Liepos mėnesio Pažaislio festivalio koncertus vainikuos koncertas Pociūnų oro uoste. Kompozitorių A. Vivaldi, N. Paganini, P. Sarasate, D. Šostakovičiaus, S. Prokofjevo, N. Rosayro kūrinius kartu su Kauno kameriniu orkestru atliks kompozitorių rašo specialiai šiam kvartetui.

Pranciškonų vienuolyno Šv. Jurgio bažnyčioje Kaune koncertuos unikalus senovinės muzikos ansamblis „Al Qantar“ iš Italijos, kuris atlieka viduramžių Sicilijos, arabų ir kitų Azijos šalių muziką autentiškais instrumentais. Ansamblio gastroliavo Italijoje, Vokietijoje, Austrijoje, JAV. Dalyvavo Palermo, Perudžijos, Schwabisch Gmunde, kt. festivaliuose.

Violončelistas David Gering (Vokietija) ir pianistas Ian Fountain (Didžioji Britanija) kompozitorių L. van Beethoven kūrinius atliks Kauno rotušėje. D. Gering žinomas iš koncertų su Berlyno ir Miuncheno filharmonijomis, Vienos, Amsterdamo, Londono, Paryžiaus, Montrelio, Čikagos, Philadelphia, Pittsburg, Tokijo simfoniniais orkestrais. I. Fountain yra jauniausias pianistas, laimėjęs A. Rubinšteino

Spalvota Ernesto išpažintis

Dailininkas gimęs 1956 m. kovo 13 d. Klaipėdoje. Ernesto Žvaigždino tapyba, tai – visų pirmą spalva ir faktūra. Keisdamas šias pamatines priemones, dailininkas drąsiai tapo drobės paviršiumi, kurdamas savitą pasaulį, subtiliai laviruojantį tarp tikroviško figūratyvo ir abstraktaus tikrovės paveikslų. E. Žvaigždiną mėgaujasi faktūrine ekspresija.

Naudodamas įvairias, tik jam vienam žinomas, priemones, tapytojas formuoja naują paveiklo paviršių: braižo, stumdo, gramdo dažų sluoksnį, tepa storą reljefišką potėpį – taip atskleidžiamas paties dažo spalvos sodrumas ir gyvastis.

Toks drąsus, „aštrios“ linijos, geometrijos, sklaidytos erdvės akcentavimas ir drąsus potėpio rėžis būdingas visai E. Žvaigždino kūrybai, kuri neretai supanašėja su odos menu ar vitražinėmis kompozicijomis. Skaidulos išryškinamos ne tik linijos, brūkšniai, bet ir kontrastiški spalvų supriešinimai. Toks paviršiaus suaižymas igalina įvaidinti deformuotą pasaulio vaizdą. Tačiau ši deformacija ne ardanti; atvirkščiai, ji praplečia kūrybinio lauko galimybes, nes leidžia paneigti konkretybę laiko ir vietos erdvėje.

Šiame kontekste sukuriamas ir Žvaigždino tematika. Ypatinai tapytojo mėgstamas vandens motyvas, jo atspindžiai, horizonto linijos – jau patys savaime įgalina deformacijos principų plėtotę. Tačiau vandens stichija tik atspindys taškas, aplink kurį Ernestas augina miestus, įkuria prielankas su laivais, pakrantes su kopomis ir vėjo gūsiomis. Miesto uosto, laivo vaizdiniai Žvaigždino kūryboje įgauna simbolinę reikšmę. Tai – išvykimo ir grįžimo, praradimų ir atradimų simboliai. Laivas, kaip nerimstancios sielos įvaidis, atkartoja ir menininko dvasinę būseną:

Dail. Ernestas Žvaigždinas, kurio kūrybos paroda atidaryma šiandien, birželio 5 d., 7 val. vak. Balzoko Lietuvių kultūros muziejuje, 6500 South Pulaski, Čikagoje. Jono Kuprio nuotrauka.

nuolatos klajojančių mūzų ir spalvų pasaulyje, ieškant savitos ekspresijos, naujųjų kūrybinių tolių, tobulo potėpio.

Paskutiniųjų metų darbuose išryškėja demesys geometrinei abstrakcijai, atsisakant net švelnios užuominos į figūratyvą. Eksperimentuojama spalvos ir linijos, formos santykių žaismu: tuo tarpu atsiveriančios pastatų konstrukcijų nuotraukos, laivų fragmentai ar smėlio kopų viršūnės tampa savarankiškai egzistuojančiais elementais, kuriuos kiekvienas žiūrovas gali sudėlioti į savo supratimo, pajautos mozaiką. Anot Ernesto tai svarbiausia kūrybos dalis – palikti žiūrovui priimti kūrinių savaip, kaip jaučia.

Ir vis dėlto pati tema E. Žvaigždinui nėra svarbi. Ji tik priemonė įgyvendinti tikrąją tapybos prigimtį, išryškinti spalvos grynuolių. Autorius ypač mėgsta niuansinę spalvų gamą: dažnai paveikluose vairoja

visomis įmanomomis toninės skalėmis. Tokia spalvinė sklaida neretai tampa priemone paslėpti ar bent pridengti figūratyvinius kompozicijos elementus arba atvirkščiai, atskleisti nakties stichijos slepiamą miesto veidą. Kita vertus, tapytojas mėgaujasi ir grynosiomis spalvinėmis sąsąukomis, jų kontrastais, leidžiančiais atskleisti nuotaukų būvį ar kaitą, todėl E. Žvaigždino tapyboje regime ir atvirų spalvinių dėmių pulsavimą.

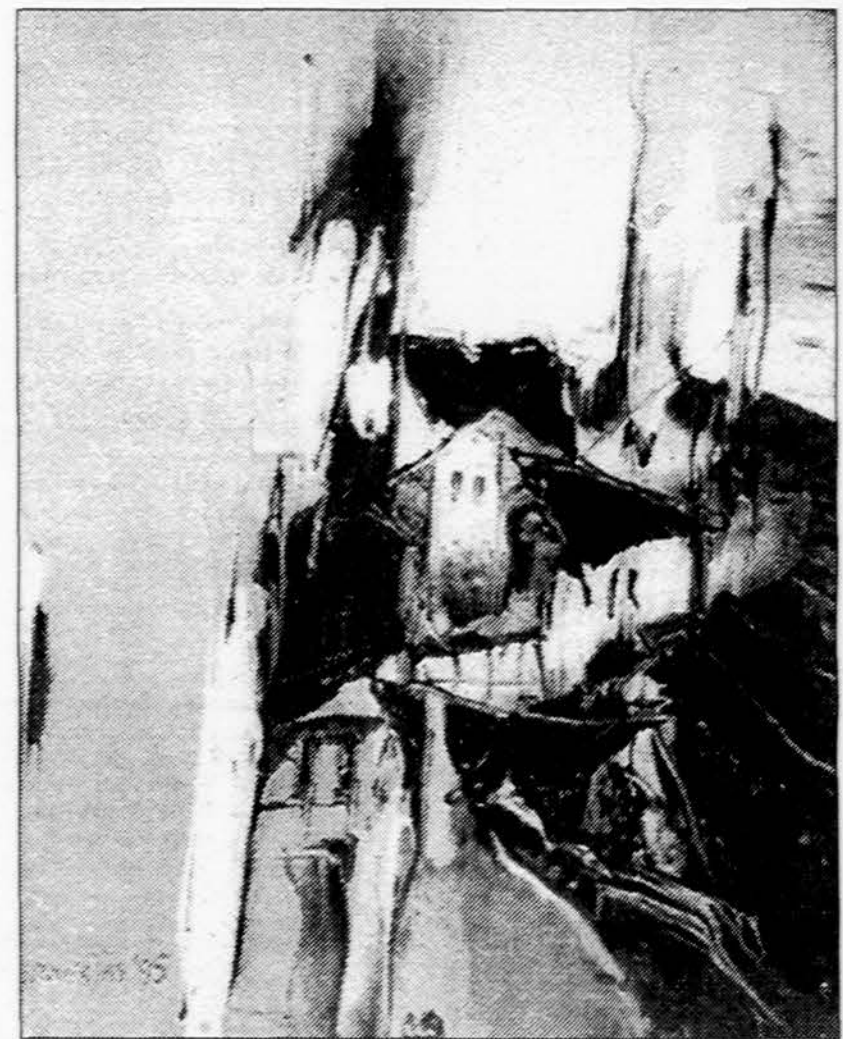
E. Žvaigždinas – produktyvus menininkas, plėtojantis vieną kūrybinį kelią. Ir nors darbus vienija tam tikra braižo bendrystė, potėpio jėga, faktūrinė paviršiaus modeliavimas, išorinė paveiklo stilistika, tačiau kiekvienas E. Žvaigždino

kūrinys alsuoja savitu charakteriu, unikalia traktuote. Net ir tais pačiais metais sukurti paveiksai daugiabriauniai: vienas išryškina linijos graciškumą, kitur – dažo faktūrą, „aštrus“ potėpis arba, atvirkščiai, švelnus, „plaukiantis“ teptuko mostas.

Iš kitų Lietuvos dailininkų E. Žvaigždiną išskiria savo klaipėdiška natūra, specifiniu mąstymu, būdingu žmogui, ilgai gyvenančiam prie jūros, kuomet kiekvienam potėpyje juntama vėjo, šviesos ir vandens sandauga. Tai pabrėžia žurnalistas ir menotyrininkai.

Parodos buvo surengtos Danijoje, Vokietijoje, Rusijoje, Lietuvoje ir dabar JAV. Dailininko paveikslus yra išgiję gyvenantys Australijoje, beveik visoje Europoje, Amerikoje.

Godas Giedraitytė
Klaipėdos Parodų rūmų
menotyrininkė

Ernestas Žvaigždinas. Alijeus. Drobė.

Šiais metais – devintajame – Pažaislio muzikos festivalyje žada dalyvauti ypač daug žinomų užsienio šalių atlikėjų

Nors festivalio organizatoriams buvo paprikaištauta, kad iš festivalio pavadinimo dingio žodis „tarptautinis“, šiais metais Pažaislio muzikos festivalyje žada dalyvauti ypač daug žinomų užsienio šalių atlikėjų. Birželio mėnesio festivalio koncertus pradės pianistas iš Vokietijos – Alexander Meinel – Europoje garsėjantis kaip pianistas, įrašęs visas L. van Beethoven sonatas fortepijonui. A. Meinel yra 33 metų, o jis jau vienas ryškiausių savo kartos pianistų, laimėjęs tarptautinius konkursus Žvikau mieste – Schuman, Veimare – Liszt ir kt.

Kauno Šv. Pranciškaus Ksaverio (Jėzuitų) bažnyčioje koncertuos Christoforo jaunimo kamerinis choras iš Versmold (Vokietija). Choras pelnęs apdovanojimus tarptautiniuose chorų konkursuose Vokietijoje, Čekijoje, Belgijoje, Austrijoje. Dirigentas – Hans-Ulrich Henning. Choras atliks J. S. Bach, A. Scarlatti, F. Mendelssohn-Bartholdy, V. Miškinio, J. Brahms kūrinius.

Tą patį savaitgalį Kauno filharmonijoje koncertuos Airijos kamerinis orkestras iš Dublino, kuris jau yra koncertavęs Amsterdamo Concertgebau salėje, Europoje, Pietų Korėjoje, Kinijoje, Austrijoje, Kennedy centre Vašingtone, JAV. Atliks W.A. Mozart, B. Bartoko ir kitų kompozitorių kūrinius.

– Asta Kriščiūnaitė ir Vytautas Juozapaitis. Kauno valstybiniam chorui diriguos Petras Bingelis.

Styginių kvartetas „Callinos“ iš Dublino (Airija) koncertuos Kauno rotušėje. Kvartetas yra apdovanotas specialiu prizą P. O. Bortolani konkursuose, dalyvavo festivaliuose Norvegijoje, Vokietijoje, koncertavo Olandijoje, Austrijoje, Italijoje. Nemažai šiuolaikinių Airijos kompozitorių rašo specialiai šiam kvartetui.

Pranciškonų vienuolyno Šv. Jurgio bažnyčioje Kaune koncertuos unikalus senovinės muzikos ansamblis „Al Qantar“ iš Italijos, kuris atlieka viduramžių Sicilijos, arabų ir kitų Azijos šalių muziką autentiškais instrumentais. Ansamblio gastroliavo Italijoje, Vokietijoje, Austrijoje, JAV. Dalyvavo Palermo, Perudžijos, Schwabisch Gmunde, kt. festivaliuose.

Violončelistas David Gering (Vokietija) ir pianistas Ian Fountain (Didžioji Britanija) kompozitorių L. van Beethoven kūrinius atliks Kauno rotušėje. D. Gering žinomas iš koncertų su Berlyno ir Miuncheno filharmonijomis, Vienos, Amsterdamo, Londono, Paryžiaus, Montrelio, Čikagos, Philadelphia, Pittsburg, Tokijo simfoniniais orkestrais. I. Fountain yra jauniausias pianistas, laimėjęs A. Rubinšteino

lyje. Jis koncertavo su žymiausiais Europos ir pasaulio orkestrais prestižinėse salėse Bukarešte, Prahoje, Manchestere, Didžiojoje Britanijoje.

Pažaislio festivalio gerbėjų laukia 39 koncertai. Iš jų 3 – premjeros. Jau tradicinė premjera, skirta Mindaugo karūnavimui – Valstybės dienių įvyks liepos 4 d. Kauno pilyje. Šiais metais tai bus rezisieriaus ir sceninės adaptacijos autoriaus Vytauto Grigolio pastatyta tragedija pagal Maironio istorinę trilogiją „Kęstučio mirtis“, „Vytautas pas kryžiuočius“ ir „Didysis Vytautas – Karalius“.

Festivalio premjera – V. Bartolio misterija chorui, solistams ir instrumentiniam ansambliui – „Kursiai“, atliks Kauno valstybinis choras ir saksofonistas Petras Vyšniauskas.

Festivalio baigiamasis koncertas tradiciškai nuskambės Pažaislio vienuolynė. Operų ir operėlių populiariais arijais ir duetais atliks Irena Milkevičiūtė ir Asmik Grigorian bei Kauno valstybinis choras ir Pažaislio festivalio simfoninis orkestras. Diriguos Petras Bingelis.

Organizatoriai tikisi, kad pasaulio muzikinėje spaudoje pavadintas pačiu geriausiu festivaliu savo turiniu ir pažintiniu aspektu, IX Pažaislio muzikos festivalis nenuvils klausytojų ir šią vasarą visi, šią vasarą lankantys Lietuvą, laukiami ir Pažaislio muzikos festivalyje.

Laiškai iš Vilniaus
Julius Keleras

Paulius Jurkus — širdies ir kultūros žmogus

Rašyt. Paulius Jurkus.

Gerokai pavėluotai, bent jau mane, pasiekė dar viena liudnia žinia. New Yorke Didįjį penktadienį, balandžio 9 d., eidamas 88-uosius metus, po sunkios ligos mirė rašytojas, dailininkas, ilgametis išeivijos leidinių *Aidai*, *Ateitis*, *Darbininkas* redaktorius, publicistas ir meno kritikas Paulius Jurkus. Septyniolikos metų, mano praleistus

New Yorke, redaguojant tėvų pranciškonų leidžiamą savaitraštį *Darbininkas*, turbūt nebuvęs dienos be Pauliaus. Jis buvo ne tik nuolatinis ir nepakeičiamas šio savaitraščio autorius, nuolat nuosirdžiai visiems padėdavęs patiais įvairiausiais patarimais, bet ir nuolat juntama nesavanaudiškoji New Yorke Lietuvių Bendruomenės siela. Jo sveikas žemaitiškas optimizmas, neabejotinai susijęs su kūrybiškumu, buvo pavydėtina savybė, kurią nemaža dalis išeivių, ar tiksliau išvietintųjų, prisitaikę prie naujų, neįprastų gyvenimo sąlygų, netruko prarasti.

Palikęs Lietuvą 1944-ųjų rudeni, Paulius taip ir nesiryžo jos aplankyti. Galima sakyti, kad naujosios pokario Lietuvos jis taip ir nepažino, galėčiau gal net sakyti – nepripažino (dabartinę lietuvių literatūrą laikė per daug sovietiška), tačiau jo pažintis ir nuolat romantizuojamas jaunystės laikas buvo išgyventas ir tebeišgyvenamas labai giliai. Tą galėjai

justi, bendraudamas su Pauliumi: vis gimtoji žemaitišką Varduva, vis iškalbūs lituanistikos studijų VDU Kaune akimirkos, vis nuolat prisimenami 1944-ųjų siaubo filmo kadrai, kai žuvo jo artimiausias bičiulis poetas Vytautas Mačernis. Tas buvo gyva jo atmintis, tas įvairiopa atsimusė jo kūryboje – novelių rinkinyje *Pavasaris prie Varduos* (1954), romane *Smilgačių akvarelė* (1957), kitose poezijos ir prozos knygose, tapyboje bei knygų iliustracijose.

Paulius buvo ypatingai šiltas, *jaukus* (tai vienas jo mėgstamųjų epitetų) žmogus, niekada nepristigęs humoro, švelnios ironijos, neišsamiu geranoriškumo. Podraug jis turėjo atkaklią žemaitišką nuomonę, įtikinti jį nebuvo lengva. Drįsciau sakyti, jog jis, beveik pirmosios Lietuvos nepriklausomybės vienmetis, niekad ir nepasitraukė iš jauniosios Lietuvos, ji liko su juo tokia, kokia buvo prieš šesetą dešimtmečių kaip svarbiausia ir nekeistina jo romantinė vizija.

I amžino poilsio vietą palind velioni, daug nusipelniję tautai, su juo atsiveikinama ne vien jį apgailinti ir liūdinti, bet ir didžiulem ovacijom, plojimai. Esu tikras, kad tokio mūsų, net ir nepažinusių velionio, atsiveikinimo susilauks Paulius Jurkus, širdies ir kultūros žmogus, kurio palaikai pagaliau grįš į taip jo numylėtą tėviškę.

Leidiniai

Angelių pasaulis — pagal Algimantą

Algimantas Kezys. *The Realm of Angels. In Heaven as it is on Earth.* Išleido „Galerija“ 4317 S. Wisconsin Ave, Stickney, IL 60402-4261. Tekstas ir nuotraukos — Algimanto Kezio. Į anglų kalbą vertė Nijolė Baleška Gražulis. Įvadą parašė Rūta Mėlynė. Kaina nepažymėta.

Patrauklus tai leidinys: didelio formato, įspūdingu viršeliu ir 175 puslapiais, išmargintais kompiuterizuotais angelais ir prasmingais tekstais, bylojančiais Algimanto Kezio filosofijos (gera to žodžio prasme) mintis apie tikėjimą, šventraščius, gyvenimą...

Ar tekstai papildo angelų įvaizdžius, ar įvaizdžiai paaiškina žodžius? Tai maždaug ta pati „neįsėjama“ amerikietiška mįslė: ar pirma atsirado višta, ar kiaušinis?

Iliustracijos — ypatingos: Rimantės Butkuvės ir Vaidos Juozapaitytės medžio skulptūrų nespaltuotiems fotografijoms kompiuterine technika suteikiant įvairius atspalvius. Tačiau šiuos tekstus ir šias iliustracijas sutikome jau ir anksčiau: Algimanto Kezio leidinyje *Angelių pasaulis. Kaip žemėje, taip ir danguje.* (Parodų, vykusių 2001 m. Čiurlionio galerijoje, Čikagoje. Maironio lietuvių literatūros muziejuje Kaune,

katalogas. Gaila, kad A. Kezys savo knygose vengia pažymėti išleidimo metus.) Skirtumas toks, kad čia tekstai buvo lietuvių kalba ir pats leidinys kuklesnis: minkštais viršeliais, mažesnio formato. Šiame leidinyje randame išsamios biografinės medžiagos apie fotomenininką Kezį (ir pats laikas).

Algimantą Kezį pažįsta užsienio, ypač Čikagos, lietuviai. Pažįsta ir Lietuva. Tačiau jis giliai įmynęs savo kūrybos pėdas ir amerikiečių fotomeno pasaulyje. Jo paruoštus kalendorius ir fotografijų knygas yra išleidusios svarbios amerikiečių leidyklos, pvz., Loyola University Press ir kt. Bibliografijoje rašoma, kad Algimantas Kezys yra autorius daugiau kaip 70 knygų, daugybės kalendorių, katalogų, plakatų ir kt. spaudinių. Rodos, tokio kūrybinio kraičio turėtų bet kam pakakti, bet A. Kezys dažnai kviečiamas su paskaitomis, pranešimais, prašomas padaryti įvadą įvairių meno parodų atidarymuose. Ir tai ne tik Čikagoje ar apylinkėse, bet ir Pietų Amerikoje, Meksikoje, Lietuvoje, Vokietijoje.

Keliaudamas po pasaulį ir dalindamasis savo mintimis su meno mylėtojais, A. Kezys kaupia naujas patirtis, „sugauna“ naujus vaizdus savo fotoaparate ir atmintyje. Anksčiau ar vėliau visa ta patirtis susiklosto į naujus, dar iki tol neatrastus, kūrybos plotus.

The Realm of Angels, kaip ir *Angelių pasaulis*, suskirstyta į septynis skyrelius. Kairiajame puslapyje spausdinamas trumpesnis ar ilgesnis tekstas, dešiniajame — iliustracija. Algimantas Kezys (arba jo kompiuteris) mėgsta aštrias, ryškias spalvas, kurios visgi suteikia vaizdams kažkokį nežemišką, mistišką įvaizdį.

Kadangi knyga anglų kalba, tinka padovanoti ir kitataučiams meno mėgėjams. **DB**

Dr. Milda Budrienė.

Menkas leidinys apie žymią asmenybę

Juratė Tamulaitienė. *Darbstumo ir valios harmonija.* Apie daktarę, lietuvių medicinos istorijos tyrinetoją Mildą Budrienę (Budrys). Vilnius. 2003 m.

Visuomet malonu, kai apie žymius žmones išleidžiamos monografijos. Kiekviena jų — svarus įnašas į lietuvių tautos ir kultūros istorijos lobyną, iš kurio ateities kartos galės semtis išminties bei žinių. Tačiau ne visuomet sulaukiame leidinio, kurio aprašomas asmuo yra nusipelnęs. Taip atsitiko su knygele *Darbstumo ir valios harmonija*, turbūt turėjusia tikslą pristatyti žymią užsienio lietuvių asmenybę, dr. Mildą Budrienę. Užuo to, atrodo, išėjo kažkoks nemalonus nesusipratimas.

Visų pirma knyga to leidinio vadinti negalime. Tai greičiau brošiūrėlė, plonučiukas, vos 31 psl., tarytum atkištiniis leidinukas, pamargintas labai nekokybiškomis nuotraukomis. Jo autorė yra (arba bent buvusi) Lietuvos Enciklopedijų redakcijos medicinos skyriaus darbuotoja. Ji ne kartą lankėsi Čikagoje, rinkdama medžiagą *JAV lietuvių žinynei*. Tuomet, be abejo, ir susipažino su dr. Milda Budriene. Be to, J. Tamulaitienė buvo pagrindinė dr. Mildos Budrienės leidinio *Mūsų gydytojai*, paruošto Enciklopedijų leidyklos, redaktorė. Tad yra visai logiška, kad ši autorė imtųsi darbo parašyti monografiją apie

dr. M. Budrienę, tik kodėl su tokiais rezultatais?

Kaip jau minėta, dr. M. Budrienė yra išskirtinio darbštumo, pasiryžimo ir pasiekimų asmenybė. Jos darbai ir gyvenimas tikrai vertas daugiau negu šešiolikos puslapių teksto ir aštuonių iliustracijų. Dr. Budrienė yra įkūrusi Čikagoje lietuvių medicinos muziejų — vienintelį tokį užsienyje. Daug metų buvo *Lietuvių gydytojų biuletenio* redaktorė, kartu su fotomenininku Algimantu Keziu organizavo kasmetines foto parodas. Parašiusi ir išleidusi visą eilę knygų lietuvių ir anglų kalba, moksliniais straipsniais bendradarbiavusi amerikiečių bei lietuvių spaudoje. Vėliausias dr. Budrienės stambus, 360 psl., veikalas *Lietuviai gydytojai ir mokslininkai*, išleistas Lituanistikos tyrimo ir studijų centro Čikagoje 2002 metais, parodo, kad dr. Milda Budrienė yra verta lietuvių medicinos istorijos tyrinetojos vardo, kuriuo savo knygutės viršelyje, J. Tamulaitienė ją tituluoja.

Deja, pati knygelė yra daugiau aprašomosios lietuvių gydytojos ir mokslininkės įžaidimas, kaip pagerbimas. Laikas, kad ateityje bus labiau susidomėta dr. Mildos Budrienės atliktais darbais ir paruošta išsami monografija. O medžiagos tokiam leidiniui yra tikrai pakankamai.

D.B.

Iš po šmaikščios Kosto Ostrausko plunksnos

Kostas Ostrauskas. *Gyveno kartą senelis ir senele*. Triptikas. Išleido Algimanto Mackaus Knygų leidimo fondas; AM&M Publications, 218 Brookside Lane, Unit A, Willowbrook, Illinois 60514-2907. Kietais viršeliais su aplanku, 100 psl. Kaina nepažymėta. Aplanko ir teksto piešiniai Stasio Eidrigevičiaus. 2000 m.

***

Kostas Ostrauskas. *Spec(tac)ulum Mundi*. Chicago, 2003 m. Išleido taip pat Algimanto Mackaus Knygų leidimo fondas. 160 psl. Kietais viršeliais su aplanku (Henrietos Vepštie-nės). Abi šios knygos gaunamos ir *Draugo* knygynėlyje, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629.

***

Kosto Ostrausko kūryba — neeilinė. Jis žodžius varinėja, kaip įgudęs piemuo vešlioje žolėje. Visgi skaitytojui kartais atrodo, kad nei piemuo įgudęs, nei žodžiai jo klauso. Jie elgiasi kažkaip savarankiškai, net įžūliai, subėgdami būrin, vėl išsi-sklaidydami, nepaisydami „kalbos rikiuotės“, nebijodami logikos botago ir nustebusio skaitytojo aikelelėjimo. Bet toks jau yra Kostas Ostrauskas...

Ne naujokas jis „baltose lankose, kur ganosi juodos avys“. Pradėjęs literatūrinius bandymus 1943–1944 m. Lietuvoje, gausiau kūrybiškai ėmęs reikštis, jau po karo atvykęs į Ameriką. Nors kūrybinio kelio pradžia vedė ir į poeziją, ir į novelę, K. Ostrauskas pagaliau sustojo prie dramos. *Pypkė, Kanarėlė, Žvakidė*, dramų rinkiniai *Kvartetas, Čičinskas* ir keletas kitų: vienveiksmių, „mikrodramų“, stambesnių.

Kodėl dabar vėl prisimename 2000–aisiais išleistą knygą *Gyveno kartą senelis ir senele*?

Nors ji išleista palyginti neseniai, bet Ostrausko dramų mėgėjai, be abejo, prisimena, kad su tuo „seneliu ir senele“ susipažino anksčiau išleistame *Kvartete*. 2000–aisiais Algimanto Mackaus Knygų leidimo fondas pateikė šią šmaikščią, makabrišką „pasaką“ atskiru, gražiai apipavidalintu leidiniu.

Knyga vadinama triptiku. Iš tikrųjų ji sudėta iš trijų skirtingų, bet tarpusavyje tampriai surišų, dalių: „Gyveno kartą senelis ir senele“; „Oi grybai, grybai“; „Valse triste“. Veltui čia ieškotume įprastinių pasakų senelio ir senelės, geraširdžio tėvuko ir myluojančios motutės. Su K. Ostrausko seneliais susitikti — pavojinga, ką patiria antriniai veikėjai. Dėl to autorius jau pirmosios dalies pradžioje žiūrovą (ar skaitytoją) perspėja ant vidurinių durų užbrėžtais vienuolika brūkšnelių. Vėliau paaiškėja, ką jie žymi.

Štai triptiko vidurinėje dalyje, pavadintoje „Oi grybai, grybai“, seneliai, pavaišinę svečią Studentą grybais, pradeda dialogą:

Senelė: Tai tavo paskutinė vakarienė.

Studentas: Vakarienė? Aš maniau, čia dar tik pietūs.

Senelis: Vakarienė.

Senelė: Paskutinė.

Senelis: O po to — naktis.

Studentas: Naktis?

Senelė: Ar žinai, kokį grybą taip skaniai valgei?

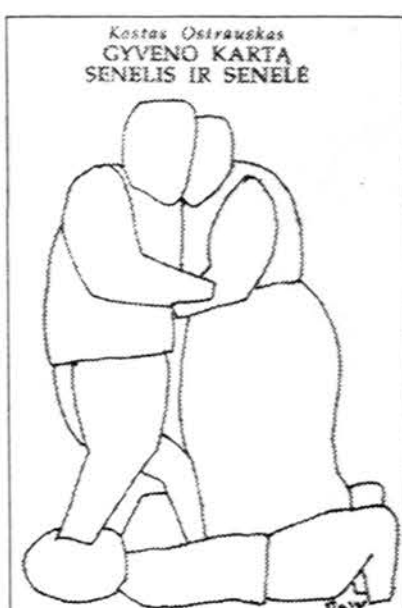
Senelis: Ir suvalgei?

Senelė: Taigi, ar žinai.

Studentas: Iš kur čia, žmogau, žinosi.

Seneliai: Amanitą...

Studentas (staiga). ...phalloi-

Kostas Ostrauskas • SPEC(TAC)ULUM MUNDI

SPEC(TAC)ULUM
MUNDI
KOSTAS
OSTRAUSKAS

des?

Seneliai pažvelgia į Studentą.

Jis šypsosi.

Studentas: Žalsvoji musmirė, jeigu neklystu.

Senelė: Ta pati.

Senelis: Mirties angelas.

Studentas: Taip dramatiškai? O gal komiškai?

Senelė: Ar žinai, kas laukia, jos užvalgius?

Studentas: Jeigu sakai, Mirties angelas, tai turbūt mirtis?

Senelis: A, tačiau kokia mirtis!

Studentas: Negi vienos neužtenka?

Senelė: Kur neužteks, kur neužteks, balandėli, bet ne su kiekvienu vienodai ji susidoroja.

Senelis: Tik paklausyk: po dešimties–dvylikos valandų...

Studentas: Taip greitai?

Seneliai labai smulkiai ir vaizdžiai papasakoja Studentui, kokie apsinuodijimo grybais simptomai, kaip ilgai teks kanintis, kol pagaliau mirtis atneš palengvėjimą.

Tačiau dramaturgas dar nebaigia „ganyti savo žodžių“: staigmena po staigmenos, tragedija ir komedija taip susiraizgo, tartum jauno katiuko nučiuptas gijų kamuolys, kol pagaliau visos problemos išrišamos. Bet ar tikrai? Kai manome, kad viskas išspręsta, tuomet iš tikrųjų prasideda neraminantys klausimai ir spėliojimai: ar tikrai yra taip, kaip atrodo, ar čia dar kažkoks nesuprantamas autorius pokštas?

***

Antroji Kosto Ostrausko knyga — trumpų, vingiuotų, stebinančių žodinių vinječių mozaika. Pirmoji dalis pavadinta „Patarlės ir priežodžiai“, antroji — „Spec(tac)ulum mundi“, kaip ir pati knyga.

Čia žaidimas žodžiais ir frazėmis pasiekia aukščiausią laipsnį. Nieko nėra taip, kaip iš pirmo žvilgsnio atrodo. Lietuviškos — įprastinės — patarlės, perleistos per K. Ostrausko talento prizmę, įgauna kitas spalvas ir reikšmes. Tai tikras pasitenkinimo šaltinis visiems, kurie bet kuomet, klausydamiesi radijo pranešėjo ar žiūrėdami TV programos, „gincijosi“ su kalbėtoju, mėtė replikas ar komentarus, negalintius pasiekti to, kuriam buvo skirti.

Kostas Ostrauskas savo nušmailintu sąmojumi taip „gincijasi“ su lietuviškomis patarlėmis, priežodžiais, posakiais: kai kur tik trumpu sakiniu, kai kur sukurdamas savotiškas „mikrodramukas“. Pavyzdžiui:

Ten gera, kur mūsų nėra

—Tai gal ten ir kraustykimės?

Be Dievo valios nė plaukas nuo galvos nenukris

Plikis. Na, nors tokia pagauda...

Antroje dalyje — „Spec(tac)ulum mundi“ — jau kiek ilgesni pašmaikštavimai, pagaukantys, privertiantys nusišypsoti, nustebti, o kai kur „jautresnei dūšiai“ gal net pasipiktinti, kai K. Ostrauskas pasinaudoja privilegija „iš dainos žodžio neišmesti“. (Beje, jis ir šiai patarlei turi „priešpatarlę“.) Štai pluoštelis pavyzdžių:

Pirmoji lietuviška knyga

Išikibęs plunksną, užgules stalą, darbuojasi Martynas Mažvydas.

Kulvietis, Rapolionis, Zablockis ir kiti. Ką tu čia, Martynai veiki?

Mažvydas. Rašau.

Tie patys. O ką?

Mažvydas. Negi nematote? Pirmąją lietuvišką knygą.

Žirkklės

Žirkklės (išsizergusios). Tai kirpsim! Tai karpysim! (Nusišypojusios iki ausų) Nieko nebeliks!

Cenzorius (balsas iš „aukštybių“). Gal ir karpysit. Gal ir nieko nebeliks. (Išdidžiai) Bet be manęs — jūs tikrai žirkklės.

Žirkklės (labai nustemba). Tik-tai?

Ir susirūpina...

Dėl skonio nesiginčijama

—Ypač kai jo neturi.

Gerais norais pragaras grįstas

Paima Šėtonas vieną Gerą Norą, paima kitą ir grindžia pragarą.

Šalimais sėdi labai nusiminęs, ir susirūpinęs Blogas Noras.

Blogas Noras (beveik pro ašaras). O kuo aš geresnis?

Geras Noras (šyptelėjęs). Gal blogais norais dangus grįstas?

Šėtonas nusikvatoja.

Trojos arklys

Prie Trojos vartų stovi Kuinas.

Achilas. Tai čia Trojos arklys?

Odisėjas. Nėkrėsk juokų. Susikalkit medinį.

Patroklas. Medinį?

Achilas ir Patroklas nusikvatoja.

Kuinas. Ačiū dievams. Tikrai nenorėčiau, kad man į vidurius sužygiuotų ištisa kariauna.

Kilsteli uodegą, nusižvengia ir nušuoliuoja pašaliais.

Achilas ir Patroklas. Na ką gi, eime kalti.

Nuobodžiuko pasaka

Ateina Nuobodžiukas, atsisėda ant kelmo ir ima sekti pasaką.

Nuobodžiukas. Seku, seku pasaką: rijo vilkas ašaką...

Kur buvęs, kur nebuvęs, atbėga Vilkas, griebia ir praryja...

Vilkas. Cha! — Ne ašaką, o Nuobodžiuką.

Pasaka baigta.

D.B.